ההסתדרות הרפואית בישראל
Israeli Medical Association

מדריך הר"י לרופאות ולרופאים היוצאים לחו"ל

מה חשוב לדעת | כיצד להגיב למי לפנות לקבלת סיוע

רופאות ורופאים ישראלים היוצאים לחו"ל לצורך השתתפות בכנסים, מפגשים מקצועיים, השתלמויות או פעילויות אקדמיות עשויים להיתקל בשאלות מורכבות הנוגעות לישראל, למלחמה, למערכת הבריאות בישראל או לקהילה הרפואית הישראלית. כמו כן, הם עשויים להיתקל במחאות, בעוינות, בהדרה מקצועית או בקריאות לחרם אקדמי.

מדריך זה מציע כלים מעשיים ומקורות מידע שיסייעו לכם להיערך מראש ולהתמודד עם מצבים אלה.

לפני הנסיעה

הישארו מעודכנים – הכירו את עמדותיה העדכניות של הר"י בנושאי המלחמה, סוגיות הומניטריות, אתיקה רפואית והגנה על שירותי הרפואה.

למידע לחץ כאן

שמרו את פרטי הקשר של הר"י:

טלפון: +972-3-6100471

וואטסאפ: +972-72-2152936

דוא"ל: international@ima.org.il

מומלץ להכיר באופן כללי את הנושאים הבאים:

- מידע עדכני בנוגע לאירועי 7 באוקטובר ולחטופים.
- עקרונות הניטרליות הרפואית וההגנה על צוותים ומוסדות רפואיים בעת מלחמה.
- מקומם ותפקידם של רופאים ואנשי צוות רפואי מהחברה הערבית במערכת הבריאות הישראלית.
- מחויבותה של מערכת הבריאות בישראל להעניק טיפול רפואי בהתאם לצורך הרפואי, ללא אפליה על רקע דת, מוצא או לאום.

אין צורך לזכור בעל פה נתונים וסטטיסטיקות. שמרו בטלפון מקורות מידע אמינים ונגישים, והימנעו מהצגת מידע שאינכם יכולים לאמת.

הכירו את הסביבה – לפני השתתפות בכנס או באירוע מקצועי, מומלץ לבדוק אם מתוכננות מחאות, חרם או פעילויות אחרות שעשויות להשפיע על המשתתפים הישראלים.

בדקו את הרשתות החברתיות שלכם – לפני הנסיעה, מומלץ לעבור על הפרופילים והפרסומים שלכם ברשתות החברתיות ולשים לב לתכנים שעלולים להיות מוצאים מהקשרם או לעורר תגובות לא רצויות במהלך הביקור המקצועי. כדאי גם לבדוק את הגדרות הפרטיות שלכם.

התמודדות עם שיחות מורכבות

שמרו על המסגרת המקצועית

במהלך כנסים, הרצאות ומפגשים מקצועיים, חשוב לשמור על השיח ממוקד בנושאים הרפואיים והמקצועיים שלשמם הגעתם. אם עולות שאלות פוליטיות, השתדלו לא להיגרר לוויכוחים ולהחזיר את השיחה בנימוס לנושא המקצועי. אם אתם מרגישים בנוח, תוכלו להציע להמשיך את השיחה באופן אישי במועד אחר.

זכרו שאינכם מייצגים את ממשלת ישראל ואינכם נדרשים להסביר או להצדיק את מדיניותה. אתם יכולים לדבר מתוך נקודת המבט האישית שלכם ולשתף בדעותיכם, בחוויותיכם ובניסיונכם האישי והמקצועי.

הקשיבו לפני שאתם מגיבים.

נסו להבין מה עומד מאחורי השאלה או החשש של האדם שמולכם לפני שאתם משיבים. שאלות כגון "על איזה מידע אתה מבסס את הדברים?" יכולות לסייע להבחין בין שיחה כנה ופתוחה לבין עימות.

מצאו מכנה משותף.

לכל חיי אדם יש ערך. כל מטופל זכאי לקבל טיפול רפואי ללא קשר לזהותו, ויש להגן על צוותים רפואיים, מטופלים ומוסדות רפואיים.

הכירו במורכבות.

אפשר לגנות את מעשי הזוועה שבוצעו ב־7 באוקטובר ולהכיר בסבלם של הישראלים, ובמקביל להכיר בסבלם של פלסטינים חפים מפשע. עמדות אלה אינן סותרות זו את זו.

דברו מתוך הידע והניסיון שלכם.

כרופאות ורופאים, לניסיון האישי והמקצועי שלכם יש משמעות. תוכלו לספר על טיפול במטופלים ללא קשר לדת או ללאום, על עבודה משותפת של צוותים יהודים וערבים, על מתן טיפול רפואי במצבי חירום ועל החשיבות שבשמירה על שיתופי פעולה רפואיים ומדעיים בינלאומיים.

לעיתים, חוויה אישית יכולה להיות משמעותית ומשכנעת יותר מנתונים סטטיסטיים.

איננכם נדרשים להצדיק כל החלטה.

איננכם דוברים של ממשלת ישראל. לגיטימי שלא להסכים עם החלטה מסוימת, להכיר בכך שאין בידיכם את כל המידע, או פשוט לומר שאין לכם מספיק מידע כדי להתייחס לנושא.

אל תנחשו ואל תציגו מידע שאינכם בטוחים בו.

אם איננכם יודעים את התשובה, אמרו זאת והפנו למקור מידע אמין.

דעו מתי לסיים את השיחה.

איננכם מחויבים להמשיך בשיחה שהופכת לפוגענית, אנטישמית, מאיימת או כזו שמטרתה ברירור ליצור עימות בלבד.

המטרה אינה בהכרח "לנצח" בוויכוח. שיחה מוצלחת יכולה גם להיות כזו שמאפשרת לאדם שמולכם להיחשף לנקודת מבט או למורכבות שלא הכיר קודם לכן.

שאלות נפוצות שאתם עשויים להיתקל בהן:

1.האם ישראל מבצעת רצח עם בעזה?

תשובה מוצעת:

"הדבר לא הוכרע מבחינה משפטית. רצח עם הוא קביעה משפטית מוגדרת, וההליך המתנהל בבית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) עדיין נמשך. נכון לספטמבר 2026, לא ניתן פסק דין סופי בשאלה האם התרחש רצח עם. אני מתייחס ברצינות לטענות בדבר הפרות של המשפט הבינלאומי, אך כרופא/ה, האחריות שלי היא לשמור על חיי אדם ועל עקרונות האתיקה הרפואית."

חשוב: בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) לא קבע כי ישראל מבצעת רצח עם, וגם לא קבע כי ישראל אינה מבצעת רצח עם.

2. איך ישראל יכולה לתקוף בתי חולים? בתי חולים לא אמורים להיות מוגנים?

תשובה מוצעת:

"כן. בתי חולים זוכים להגנה מיוחדת על פי המשפט ההומניטרי הבינלאומי. עם זאת, שימוש במתקן רפואי לצרכים צבאיים עשוי להשפיע על ההגנה המוקנית לו. גם במצב כזה, תקיפה אינה הופכת באופן אוטומטי לחוקית, ועדיין חלות דרישות משפטיות, ובהן נקיטת אמצעי זהירות ומידתיות. חוקיותה של פעולה צבאית מסוימת תלויה בעובדות ובנסיבות של אותו מקרה."

למידע בנוגע לטענות בדבר שימוש של חמאס בבתי חולים ובמתקנים רפואיים לצרכים צבאיים, ניתן לעיין במידע ובתיעוד של NGO Monitor.

3. איך אפשר להצדיק הגבלת מזון וסיוע הומניטרי לעזה?

תשובה מוצעת:

"לא הייתי מצדיק מניעת מזון, תרופות או טיפול רפואי חיוני מאזרחים. סיוע הומניטרי צריך להגיע לאזרחים הזקוקים לו. זוהי גם עמדתה של הר"י, שקראה לאפשר מעבר בטוח של סיוע הומניטרי לאוכלוסייה האזרחית, תוך הבטחה שהסיוע יגיע למי שעבורו הוא מיועד.

במקביל, ישראל פעלה להכנסת סיוע הומניטרי בהיקף משמעותי. על פי מתאם פעולות הממשלה בשטחים (COGAT) הסיוע כלל מזון, ציוד רפואי, דלק, ציוד למחסה ומים, וכן סיוע לבתי חולים שדה ופינוי מטופלים לקבלת טיפול רפואי. נכון ליולי 2026, על פי COGAT, נכנסים לרצועת עזה כ־600 משאיות סיוע הומניטרי ביום.

בנוסף, על פי דוח התמותה השנתי של משרד הבריאות הפלסטיני בעזה, שפורסם בספטמבר 2026, כ־0.7% ממקרי המוות שתועדו ברצועה בשנת 2025 סווגו כתוצאה מתת־תזונה וממחלות מטבוליות, שיעור נמוך בהשוואה לשורה ארוכה של מחלות וגורמי תמותה אחרים המפורטים בדוח.

כרופאות ורופאים, עלינו להמשיך ולתת עדיפות להבטחת גישה של אזרחים לטיפול רפואי חיוני ולסיוע הומניטרי."

4. ומה לגבי רופאות ורופאים פלסטינים שנעצרו, נפגעו במהלך מעצרם או נהרגו?

תשובה מוצעת:
"רופאות ורופאים, כמו כל אדם המוחזק במעצר, זכאים לטיפול רפואי הולם וליחס אנושי, ללא קשר ללאומיותם או לסיבת מעצרם. טענות מהימנות בדבר התעללות או טיפול רפואי בלתי מספק צריכות להיבדק.

הר"י העלתה סוגיות אלה ישירות מול הרשויות בישראל, לרבות פניות בנוגע לרופאים פלסטינים המוחזקים במעצר. בעניינו של ד"ר חוסאם אבו ספייה, הר"י פנתה מספר פעמים לקבלת מידע על מצבו הרפואי ועל תנאי מעצרו, וכן ביקשה לאפשר בדיקה רפואית עצמאית."

5. האם רופאות ורופאים בישראל באמת מעניקים יחס שווה לערבים ולפלסטינים?

תשובה מוצעת:
"כן. במערכת הבריאות בישראל, הרופאות והרופאים פועלים בהתאם **לכללי האתיקה של הר"י**, והטיפול ניתן בהתאם לצורך הרפואי, ללא קשר למוצא או לדת. אנשי צוות רפואי יהודים וערבים עובדים זה לצד זה, **וכ־27% מהרופאים בישראל הם ערבים.**

הגישה של פלסטינים מעזה או מהגדה המערבית למערכת הבריאות בישראל היא סוגיה נפרדת, הכוללת גם שיקולים ביטחוניים, היתרי כניסה ומעברי גבול."

אם נתקלתם באפליה או בחרם אקדמי

אם הודרתם מכנס, משיתוף פעולה מחקרי, מפרסום, מפעילות מקצועית או מהזדמנות אחרת בשל היותכם ישראלים:

תעדו את המקרה.
שמרו הודעות דוא"ל, צילומי מסך, תכתובות, שמות, תאריכים וכל מידע רלוונטי אחר. דווחו על המקרה.

פנו לקו החם של הר"י בנושא חרמות אקדמיים: abh@ima.org.il

שמרו על ביטחונכם

אם המצב הופך למאיים, הפסיקו את השיחה או עזבו את המקום, ופנו בהתאם לצורך לאבטחת האירוע, למארגנים או לרשויות המקומיות.

חומרים נוספים

אם אתם זקוקים למידע או לחומרים נוספים בנושאי ישראל, מערכת הבריאות הישראלית, אתיקה רפואית או תרומתה של ישראל לעולם הרפואה והבריאות – אנחנו כאן לרשותכם.

ברשות הר"י מגוון מאמרים, פרסומים, חומרי רקע ומקורות מידע מקצועיים, ונשמח לסייע ולהעביר לכם חומרים רלוונטיים בהתאם לצורך ולתחום העניין.

לקבלת מידע וחומרים נוספים, ניתן לפנות למחלקת קשרי חוץ של הר"י: international@ima.org.il

זכרו

אתם לא צריכים לדעת את התשובות לכל השאלות. היו עצמכם, דברו מתוך הניסיון האישי והמקצועי שלכם, וזכרו שלא כל שאלה מורכבת חייבת להפוך לוויכוח.

למרות שנסיעות מקצועיות לחו"ל עשויות לעיתים להציב אתגרים, רבות מהן עוברות באווירה חיובית ונעימה. מרבית הרופאים שמחים לחלוק ידע, ללמוד זה מזה ולחזק קשרים מקצועיים עם עמיתים מרחבי העולם.

להשתתפותכם בפעילות רפואית ומקצועית בזירה הבינלאומית יש חשיבות רבה, הן ברמה האישית והן ברמה הלאומית. הר"י כאן בשבילכם, ונשמח לסייע ולתמוך בכם בכל דרך שנוכל.